

Statenmededeling

Onderwerp

Vaststelling Beleidsregel Bibob Noord-Brabant 2018

Datum

4 december 2018

Documentnummer

GS: 4443876

PS: 4450350

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

de nieuwe Beleidsregel Bibob Noord-Brabant 2018 zoals vastgesteld door ons college op 4 december 2018 in het kader van de verbreding en verdieping van de inzet op relationele integriteit van het provinciaal bestuur / intensivering van toepassing van de Wet Bibob. De nieuwe Beleidsregel Bibob Noord-Brabant 2018 geldt voor de sectoren omgevingsrecht, subsidies, overheidsopdrachten en vastgoedtransacties.

Aanleiding

Op 25 november 2010 heeft ons college de Beleidsregel Toepassing Wet Bibob vastgesteld, waarin de wijze was vastgelegd waarop wij van onze bevoegdheid tot toepassing van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur gebruik zouden maken voor wat betreft de sector omgevingsvergunningen.

Op 3 februari 2015 heeft ons college een nieuwe Beleidsregel Toepassing Wet Bibob vastgesteld waarin de wijze was vastgelegd waarop wij van de bevoegdheid tot toepassing van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur gebruik zouden maken voor wat betreft de sectoren omgevingsvergunningen, subsidies en overheidsopdrachten. Het betrof hier dus een uitbreiding van het aantal sectoren waarop de Wet Bibob toegepast zou worden.

Gezien de toenemende problematiek in onze provincie als het gaat om ondermijnende criminaliteit en inbreuken op de bestuurlijke en maatschappelijke integriteit heeft ons college in deze bestuursperiode deze onderwerpen extra scherp op de agenda staan. In 2017 heeft een visitatiecommissie aanbevelingen

gedaan over het vergroten van de bewustwording met wie we zaken doen en over toepassing van de Wet Bibob.

Naar aanleiding van het rapport van deze visitatiecommissie en aanbevelingen die destijds ook door het Regionaal Informatie-, en Expertisecentrum (RIEC) zijn gedaan is in 2017 reeds geconcludeerd dat structureel extra inzet nodig is om deze aanbevelingen op te volgen. Uw Staten hebben daarom op 20 april 2018 de moties "[Inspelen om ondermijning tegen te gaan](#)" en "[Bibob vastgoedtransacties](#)" vastgesteld, waarin u verzoekt om intensivering, verbreding en versnelling van Bibob-procedures voor wat betreft subsidies en vastgoedtransacties.

Datum

4 december 2018

Documentnummer

GS : 4443876

PS : 4450350

De uitwerking van deze aanbevelingen en consequenties zijn opgenomen in de Statenmededeling van [3 juli 2018](#) ('Evaluatie Uitvoering Wet Bibob provincie Noord-Brabant in de vorm van een externe visitatie'). Ten behoeve van die extra inzet is ingestemd met een beroep op de stelpost vrije begrotingsruimte ter afdekking van de overheadkosten (3103) ten tevens wordt de storting in de reserve persoonlijk ontwikkelbudget opgehoogd (3104)
<https://www.brabant.nl/politiek-en-bestuur/provinciale-staten/vergaderingen-ps/download?qvi=909279>

Ons college heeft op 3 juli 2018 dan ook besloten de inzet op relationele integriteit, ondermijning en de toepassing van de Wet Bibob substantieel te intensiveren. Dat vraagt ook inhoudelijk om een meer structurele toepassing van de Wet Bibob op met name subsidies, vastgoedtransacties en overheidsopdrachten. Daarom is gekozen voor het opstellen van een nieuwe Beleidsregel Bibob Noord-Brabant 2018, waarin de toepassing van de reeds opgenomen sectoren wordt geïntensiveerd en een sector wordt toegevoegd die tot nu toe ontbrak, namelijk de vastgoedsector.

Bevoegdheid

De acties die wij hier beschrijven hebben betrekking op bevoegdheden van ons college. Deze bevoegdheden zijn vastgelegd in art 4:81 Awb (het opstellen van beleidsregels) en artikel 3 van de Wet Bibob (toepassing instrumentarium Wet Bibob). Deze acties konden echter niet binnen de huidige beschikbare capaciteit worden uitgevoerd. U heeft hiervoor structureel financiële ruimte vrijgemaakt. De financiële consequenties zijn verwerkt in de [Bestuursrapportage](#).

Kernboodschap

Door het vaststellen van de beleidsregel wordt intensivering op onder andere subsidies en overheidsopdrachten mogelijk én wordt het mogelijk ook vastgoedtransacties te 'bibobben' waar dat op dit moment onder de huidige beleidsregel nog niet mogelijk is. Het aantal sectoren wordt dus uitgebreid van drie naar vier. Enkele highlights per sector:

- A. Omgevingsvergunningen (paragraaf 2 beleidsregel).

Tot nu toe betrof het grootste deel van alle Bibob-onderzoeken onderzoeken naar omgevingsvergunningen en dan met name in de sector milieu. De problematiek rondom afvalverwerkers, grote milieubedrijven, mestverwerkers en veehouderijen maken dat de afgelopen jaren een toename is geconstateerd van het aantal omgevingswet-gerelateerde zaken. De aandacht voor het milieudeel van de aanvragen voor een omgevingsvergunning blijft uiteraard gelden.

Datum

4 december 2018

Documentnummer

GS : 4443876

PS : 4450350

B. De sector subsidies (paragraaf 3 beleidsregel) was al opgenomen in de oude beleidsregel, maar op deze sector werd de Wet Bibob (nog) niet intensief toegepast. Omdat het onmogelijk zou zijn om alle subsidieaanvragen te onderwerpen aan een bibob-onderzoek (ruim 1500 aanvragen per jaar) hebben wij gekozen voor een risico-gerichte aanpak. Het resultaat van die risicogerichte aanpak zal zijn dat subsidieregeling die gekwalificeerd worden met Bibob-risicoprofiel *hoog* in 100% van de aanvragen (en verleningen) "gebibobt" zullen worden. Bij Bibob-risicoprofiel *middel* is dat minimaal 20% (steekproefsgewijs) en bij *laag* nog minimaal 10 % (eveneens steekproefsgewijs).

Er gelden nog wel drie uitzonderingen voor het 'bibobben' van subsidies. De eerste uitzondering betreft dat ons college in beginsel geen onderzoeken verricht naar aanvragen onder € 25.000,-. Dit heeft te maken met enerzijds kostenefficiëntie en anderzijds met richtlijnen die in het Rijkssubsidiekader zijn opgenomen gerelateerd aan het verlenen, vaststellen en verantwoorden over deze zogenaamde categorie I subsidies. Ten tweede worden geen onderzoeken verricht naar overheidsorganen en ten derde worden geen onderzoeken gedaan naar subsidies die al vijf jaar of langer zijn vastgesteld. Dit laatste omdat de Algemene wet bestuursrecht met zoveel woorden stelt dat vastgestelde subsidies na vijf jaar onaantastbaar zijn (art 4:49 Awb).

Verder is het vermelden waard dat in het voorjaar van 2021 een evaluatie plaats zal vinden van de Bibob-risicoprofielen van alle subsidieregelingen zodat gekeken kan worden of door omstandigheden of externe (maatschappelijke factoren en trends e.d.) de risicoprofielen nog aansluiten bij de op dat moment te vermoeden risico's. Ook zullen wij het nu vastgestelde beleid dan evalueren.

Voor alle sectoren gelden naast de nu genoemde bijzondere toepassingsregels ook nog algemene regels op basis waarvan een onderzoek kan worden verricht. Bijvoorbeeld op (negatieve) indicaties, bij faillissementen, bij vermoedens van fraude, na handhavingsacties of na bijvoorbeeld een tip van de Officier van Justitie (art 26 Wet Bibob). Daarmee is de systematiek om de relationele integriteit te verbeteren en toepassing van de Wet Bibob te intensiveren om te voorkomen dat wij onbedoeld en ongewild criminele activiteiten faciliteren sterk verbeterd.

C. De sector overheidsopdrachten (paragraaf 4 beleidsregel) is ook opgenomen in de beleidsregel. In deze sector zal ons college een eigen onderzoek uitvoeren bij overheidsopdrachten in de sectoren bouw, ICT en milieu en wel in minimaal 20% van de gevallen. De sectoren bouw, ICT en milieu

vloeien rechtstreeks voort uit de wet als enige sectoren waarop de Wet Bibob op dit moment kan worden toegepast.

Datum

4 december 2018

Documentnummer

GS : 4443876

PS : 4450350

D. De sector vastgoed (paragraaf 5 beleidsregel). Deze sector is niet opgenomen in de huidige (oude) beleidsregel. Het betreft nu dus een uitbreiding op de bestaande beleidsregel. Opgenomen is dat ons college in de volgende gevallen een eigen onderzoek start;

- a) indien Gedeputeerde Staten vastgoed vervreemden:
 - indien de vervreemding opstallen betreft: in 100% van de gevallen;
 - indien het vastgoed een woon- of bedrijfsbestemming heeft of verkrijgt: in 100% van de gevallen;
 - indien het vastgoed een agrarische bestemming heeft of verkrijgt en een oppervlakte heeft van meer dan 1 hectare: steekproefsgewijs in minimaal 10% van de gevallen.
- b) indien Gedeputeerde Staten voor gronden met een oppervlak van meer dan 1 hectare een pacht -, of pachtkooptransactie aangaan: steekproefsgewijs in minimaal 10 % van de gevallen;

NB: Er is voor gekozen bij aankoop van vastgoed en gronden geen bibob-onderzoek toe te passen. In de regel gaat het om aankoop van gronden of ander vastgoed ten behoeve van infrastructurele werken. Door in de beleidsregel op te nemen dat bij aankoop van gronden of vastgoed een bibob-onderzoek wordt uitgevoerd zou in theorie de situatie kunnen ontstaan dat een noodzakelijke aankoop van gronden om bijvoorbeeld een provinciale weg aan te leggen onder druk zou komen te staan vanwege de uitkomsten van het onderzoek. Dat lijkt niet wenselijk.

Daarnaast ter verduidelijking: De risico's zijn door de provinciale vakafdeling onderzocht, mede op basis van historische gegevens én recente ontwikkelingen (bijvoorbeeld criminele activiteiten in schuren in het buitengebied) is bepaald dat de grootste risico's zitten in het vervreemden van vastgoed waarbij het gaat om opstallen. Die zijn daarmee daarom in de categorie 100% onderzoeken beland. De andere percentages zijn op een vergelijkbare risico-inschatting tot stand gekomen.

Kanttekening

Zoals ook al in de eerder genoemde Statenmededeling van 3 juli 2018 was aangegeven wordt door intensivering, uitbreiding en een risicogerichte aanpak het risico op het faciliteren van strafbare feiten niet volledig uitgesloten. Het maken van een selectie herbergt immers altijd het risico dat we malafide ondernemers buiten ons blikveld plaatsen. Hetzelfde geldt voor het toepassen van de (nieuw ontwikkelde) Bibob-light-toets: in die opzet doen we wel onderzoek naar de aanvrager/wederpartij maar doen we (nog) geen onderzoek naar bijvoorbeeld de financiers van de ondernemingen. Die gekozen aanpak zorgt er echter wel voor dat we meer onderzoeken kunnen verrichten in minder tijd. Het volledig onderzoeken van alle vastgoedtransacties en subsidies

zou een te grote belasting van onze organisatie betekenen, vandaar dat we een balans hebben gezocht tussen noodzaak en mogelijkheden. Dit betekent wel dat er een restrisico overblijft, maar in onze ogen valt zowel de gemaakte selectie als het toepassen van de Bibob-light-toets uit te leggen en goed te verdedigen. Bovendien staat de Bibob-eenheid altijd open voor additionele vragen en verzoeken vanuit de afdelingen. Op indicatie kunnen altijd zaken worden onderzocht die een naar "onderbuikgevoel" teweeg brengen.

Datum

4 december 2018

Documentnummer

GS : 4443876

PS : 4450350

Consequenties

Door het vaststellen van de beleidsregel wordt toepassing van de Wet Bibob op onder andere subsidies en overheidsopdrachten geïntensiveerd en wordt het mogelijk ook vastgoedtransacties te 'bibobben' waar dat op dit moment onder de huidige beleidsregel nog niet mogelijk is. Het aantal sectoren wordt dus uitgebreid van drie naar vier. De aandacht voor omgevingsvergunningen blijft uiteraard bestaan.

Door de verwachte (forse) toename van het aantal integriteitsonderzoeken en bibob-onderzoeken wordt in 2019 een uitbreiding voorzien bij de Bibob-eenheid van 4 fte. De kosten daarvan zijn reeds voorzien in de Bestuursrapportage (zie hiervoor getoonde hyperlink).

Europese en internationale zaken

Er is geen sprake van een raakvlak met Europees of (ander) internationaal beleid.

Communicatie

Dit voorstel is afgestemd met de verschillende eenheden / vakafdelingen van de provinciale organisatie. De beleidsregel wordt gepubliceerd in het Provinciaal Blad.

Vervolg

In de eerder genoemde Statenmededeling van 3 juli 2018 hebben wij toegezegd uw regelmatig op de hoogte te stellen van de voortgang van de vervolgstappen die naar aanleiding van de eerder genoemde Visitatiecommissie zijn gezet. Deze beleidsregel maakt onderdeel uit van dat proces. Wij zullen u daarom uiterlijk medio 2019 nader informeren over de resultaten van toepassing van deze nieuwe beleidsregel.

Bijlagen

* De Beleidsregel Bibob Noord-Brabant 2018

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

4 december 2018

Documentnummer

GS : 4443876

PS : 4450350

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: de heer H.C. Smit, (073) 681 21 13, hcsmit@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw C.H.C. Pietjouw, (073) 681 22 65,
cpietjouw@brabant.nl.